

Günter Barthel .1)

Türkiye İşçi Partisi (TİP) Genel Başkanı Behice Boran'la son karşılaşmamızı unutamıyorum.Ülkesindeki tüm ilerici güçlerin birlikte hareket etmelerinin gerekliliği üzerine düşüncelerini dile getiriyordu.Değişik tarihi koşullar nedeniyle,ayrı ayrı mücadele veren,işçi sınıfının iki devrimci partisinin birleştirilmesi için tüm hayat tecrübesini ortaya koymuştu.

Behice Boran,geçen senenin 7 Ekim'inde,Türkiye Komünist Partisi (TKP) Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu ile Brüksel'de,Kongrenin onaylaması ile TİP ve TKP nin,Türkiye Birleşik Komünist Partisi (TBKP) adı altında birleşeceklerini,Ararat ile Boğazlar arasındaki bu ülkede daha iyi bir gelecek için birlikte mücadele edeceklerini söylerken,hedefin sonuna gelindiğini görüyordu.

Bu yurtsever,birleşme gününü yaşayamadı.10 Ekim 1987 günü,77 yaşında,geçirdiği bir kalp krizi neticesinde yaşamını yitirdi.Ama mirası canlı kaldı.16 Kasım'da TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu ve TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın,yönetim organlarının kararlarına uyararak,TBKP'nin legalitesini kazanabilmek,ülkede vaad edilen demokratikleşme sürecine özel katkıda bulunabilmek için,politik göçmen olarak yaşamak zorunda bırakıldıkları Batı-Avrupadan ülkeye döndüler.İki parti liderini getiren Lufthansa-Boeing,Ankara-Esenboğa hava alanına indiğinde,yoldaşların başına çokuşan polis ve gizli haber alma örgütü mensupları,ikisininide hemen tutuklayıp,gözleri bağlı olarak götürdüler.Ne Münih'ten Ankara'ya kadar politikacılara eşlik eden batı Avrupa ve yabancı basın mensupları,nede 29 Kasım'da yapılan Parlamento seçimleri öncesinde demokrasiye geçildiği imalarında hiçte cimri davranmayan politikacılar,sorumluları böyle keyfi davranmaktan alıkoymadı.

Türkiye'yi batıya daha sık bağlamak,Avrupa Topluluğuna tam üyeliği kazanabilmek arzusu ve"Avrupa Parlementosunun" insan haklarının ihlali konusundaki sürekli eleştirilerini savabilmek için başbakan Özal şöyle diyordu;"isteyen geri dönebilir." ve "legalite düşünülebilir ama ne zaman olur bimiyorum." Ama bu söylenenlerin sınanmasına müsaade etmedi.12 Eylül 1980 de kurulu düzeni bir darbe ile deviren,bu gün ise kendinin demokrasinin yılmaz savunucusu olarak görülmesini arzulayan Kenan Evren'in sıkıştırması neticesinde Özal,Devlet Güvenlik Mahkemesi baş savcısı Nusret Demiral'a serbest hareket etme olanağı vermek zorunda kaldı.

iki Genel Sekreterin tutuklanmalarının arkasında yatan neden, sadece formel-hukuksal tabiat taşıyamamaktadır. Her ne kadar Türk Ceza yasasının 141, 142 ve 163'üncü maddeleri, idolojik propagandaya ve değişik türlerden Partilerin kurulmasına karşı, iktidarda olanlara bir hukuksal dayanak oluşturuyor olsada, bu maddeler sadece haklılık imajı yaratabilmek için kullanılmaktadır. Özünde sorun tamamen başkadır. Karl Marks'ın dediği gibi, hakim sınıfların Komünizm'den korkusu yeni çiçek açıyor. Birleşik bir işçi Partisi ve TBKP'nin yeni Programı pratikte, ülkenin yurtsever güçlerine, beş milyon işsize ve örneğin ulusal hakları gaspedilen Kürtlere bir alternatif sunmaktadır.

Behice Boran ve Haydar Kutlu, 7 Ekim'deki Basın toplantısında, TBKP'nin yeni kimliğini defalarca vurgulayarak, onun "Halkın Problemlerine bu gün için çözümler sunduğu ve amerikan yanlısı, gerici ve militarist güçlerin politikasına, yapıcı, birleştirici ve istikrarlı bir politikayla karşı koymayı" hedeflediğini belirtiyorlardı. Önceki düşünceleri geliştirerek, en kısa zamanda kurulacak olan birlik partisi, "Kapitalizm koşullarında, demokratik bir alternatif" sunmak için çalışıyor. Yayınladıkları basın açıklamasında, iki politikacı "Demokrasi kurulup, sağlaştırmada, sosyalizme giden yolun açılmasının mümkün olmadığını" altını tekrar tekrar çizdiler. Program taslağındaki daha bir çok pasajlar, kendisini yeni düşüncede, görevlerin somutlaştırılmasında ve çoktan aşılmış olan bazı düşünceleri bırakma şeklinde gösteren, Türkiye'deki marksist güçlerin olgunluğunu göstermektedir.

Sık sık karşılaşmalarımızda Haydar Kutlu'yu tanıma olanağı buldum. Geniş felsefe ve kültür tarihi bilgisine dayanan, sihinsel tazeliği ve sadeliği beni bir hayli etkiledi. Türkiye'nin NATO üyeliğinin olumsuz etkilerinin ortaya çıkarılması ve bu konuda gerçekçi bir konum alınmasını, Nabi Yağcı'nın (Türkiye'nin en eski partisi olan TKP'nin Genel Sekreterinin gerçek adı.) girişimine ve angajmanına borçluyuz.

Evren, Özal ve Demirel'in Marksist-leninist düşünceden, tutku derecesindeki (panaroid) korkudan kaynaklanan, Kutlu ve Sargın'a karşı keyfi uygulamaları ile kötü bir hizmet vermişlerdir. Bu iki Genel Sekreteri bu gün, TKP'nin kurucusu Mustafa Suphi ve 14 yöneticisinin öldürüldüğü gibi yok etmek mümkün değildir. 1988'de Komünistlerin kalleşçe katledilmesi, gazinolarda övünülerek anlatılacak, sıradan bir olay olmaktan çıkmıştır. Günlerce süren baskı ve işkenceye direnen Haydar Kutlu ve Nihat Sargın sadece türk basınının ilgisini çekmekle kalmamış, aynı zamanda vaad edilen demokratikleşmenin sembolü olmuşlardır.

Türkiye'de bu güne kadar görülmemiş bir dayanışma hareketinin gelişmesi, hapsedilen parti liderlerine güven ve iyimserlik verirken, iktidardaki güçleri, yeni yeni yapılanan ve sağlamlaşan muhalefetin istekleriyle karşı karşıya getirmektedir. 400'den fazla avukat Kutlu ve Sargin'ı savunmaya hazır olduklarını açıkladılar ve günlük gazetelerde bundan bir kaç ay önce düşünülmesinin bile mümkün olmadığı sesler duymak mümkündür. Tanınmış bir yazar olan Mehmet Kemal düşüncelerini 11 Kasım 1987 günü "Cumhuriyet" gazetesinde şöyle dile getiriyordu; "Tüm ülkelerin insanları Marksizmi anlayabilecek ve kabulleme kapasitesinde olacaklar. Bu anlayışın kıt olduğu sadece bizmiyiz? Batı normlarında bir demokrasi kuruyor olacağız, her görüşten partiler kurmak mümkün olacak, sadece Marksist bir parti kurulamayacak. Böyle bir şey olamaz ! Bu anlayış ulusal gururumuzu zedeleyecek. Başkaları düşünebilme yeteneğine sahip olacaklar ama biz olamayacağız."

1-Prof.Dr.Günter Barthel,DDR,Asya,Afrika ve Latin-Amerika Bilimleri Merkez konseyi başkanı.

26 Ocak 1988 tarihli haftalık Bilim, Sanat ve Politika dergisi " Die Weltbühne"den çevrilmiştir. Berlin /DDR